

IZZIVI OBČANSKEGA RAZISKOVANJA

Izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod
Zbornik v dveh delih
Drugi del

Izdajatelja

Muzejsko društvo Žiri, zanj Alojz Demšar
Občina Žiri

Urednik in soavtor: Zdravko Mlinar

Uredniški odbor: Alojz Demšar (sourednik), Ema Ferreira, Jožica Kacin, Stane Kosmač, Tanja Mlinar, Zdravko Mlinar, Miha Naglič, Mirjana Nastran Ule, Olga Vončina

Lektorirala: Tina Benedičič

Oblikoval: Stane Kosmač

Slikovno gradivo: Muzejsko društvo Žiri, Občina Žiri, Osnovna šola Žiri, avtorji prispevkov

Ilustracije: Ivan Stanič

Priprava za tisk: Pegaz International d. o. o. Ljubljana

Tisk: Studio Print, d. o. o., Ljubljana

Naklada: 400 izvodov

Cena prvega in drugega dela skupaj: 35 EUR

Zbirka

Knjižnica Žirovskega občasnika (28. zvezek)

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

308(497.4Žiri)(082)
001.89:316(082)

IZZIVI občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod : zbornik v dveh delih / urednik in soavtor Zdravko Mlinar ; [slikovno gradivo Muzejsko društvo Žiri ... et al.] ; ilustracije Ivan Stanič]. – Žiri : Muzejsko društvo, 2022. – (Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika ; zv. 28)

ISBN 978-961-92275-3-4 (zv. 2)
COBISS.SI-ID 125383683

Kazalo

KAKO SO NAŠI PREDHODNIKI SNOVALI IN UVAJALI NOVOSTI V ŽIREH	
Milan Kopač: Viri znanja, podjetnost in inovativnost: iz preteklosti v sedanost, primer Valentina Poljanška, Modrijanovega Tineta z Dobračeve	9
Marija Gantar: Vedoželjni opazovalec, ki je uvajal in ustvarjal novosti v kmetovanju: Ivan Potočnik	16
Zdravko Mlinar: Prisluhni, spodbujati, povezovati in spreminjati! Župan kot gonilna sila: Zdravko Krvina, 1937–2013	22
Miha Naglič: Emil Strlič (1916–1976), ustanovitelj Etikete	25
Milan Kopač: Anton Kolenc kot inženir, inovator in zanesenjak – za svoj rodni kraj	26
ŽIROVSKE IZKUŠNJE IN RAZISKOVANJA V PRETEKLOSTI IN O NJEJ	
Marija Stanonik: Izgubljeno znanje – pozabljena iznajdljivost – stare novosti	29
Alojz Demšar in Zdravko Mlinar: Red in hierarhija kmečke soseske pred sto leti	56
Oton Giacomelli: Desetletno raziskovanje upokojenega žirovskega izobraženca Franca Jana	62
Milena Miklavčič: Opazovanje in napovedovanje vremena: med laiki in strokovnjaki	66
Zdravko Mlinar: Anton Bogataj – O izkušnjah nepoklicnega raziskovalca vaškega življenja	75
RAZISKOVANJE IN ŠIRJENJE KROGA SODELUJOČIH OBČANOV	
Franci Demšar: Odličnost in relevantnost v znanstvenoraziskovalnem delovanju	83
Miha Naglič: Kako je <i>Žirovski občasnik</i> spodbujal vključevanje in ustvarjalnost	92
Alojz Demšar: Kdo, kaj in kako so raziskovali v Žireh?	102
Tončka Stanonik: Od nacionalnega k lokalnemu. O možnostih za žirovski biografski leksikon	123
Gašper Cankar: Znanje in Žirovci – kaj nam povedo raziskave o vplivih socialnega okolja	132
Apolonija Klančar: Nosilci znanosti nekoč in danes: čigava je znanost?	141
Ljudmila Bokal: Sodelovanje laikov pri jezikoslovnem raziskovanju	149
Anton Beovič: Gasilstvo kot prizadevni dejavnik vsakdanjega življenja	161

UČENJE, ŠTUDIJ IN RAZISKOVANJE

Emilia Ferreira: Kako se učimo, študiramo in raziskujemo	167
Petra Novak: Mladi raziskovalci za razvoj Žirov	182
Zdravko Mlinar: O povezovanju študija z delovnim okoljem – intervju z Iztokom Podbregarjem, dekanom Fakultete za organizacijske vede UM v Kranju	187
Petra Cankar: Izzivi raznolikosti pri šolskem svetovalnem delu	191
Ana Krajnc: Kako presegati praznino v pridobivanju znanja: vseživljenjsko izobraževanje	200
Miran Hladnik: Motiviranje študentov za lokalna raziskovanja	215
Tjaša Gabrovšek: Kjer se srečata teorija in praksa: agronomija in kmetovanje	224
Karmen Vidmar: Dijake spodbujamo h kreativnosti in jih pripravljamo na prihodnost: Gimnazija Jurija Vege Idrija	228

USTVARJALNOST SKOZI UMETNIŠKO DELOVANJE

Milček Komelj: Nekaj vidikov ljubiteljske »občanske« ustvarjalne dejavnosti	232
Stane Kosmač: Od likovne vzgoje in teorije do estetskega urejanja kraja	245
Miha Naglič: Mladi žirovski umetniški ustvarjalci	255
Maja Justin Jerman: Kako oživljati ustvarjalne zmožnosti v manjšem kraju	272
Tanja Mlinar: Ljubiteljski zbiratelji in ustvarjalci	279
Urh Sobočan: Zgodba o soustvarjanju med oblikovalcem in klekljarico	293
Jure Miklavc: Kako strateško uporabiti oblikovanje?	297
Karmen Strel: Esej o povezanosti in ustvarjalnosti v vaški skupnosti Breznica	300

INFORMATIZACIJA, DIGITALIZACIJA: SVETOVNO ZNANJE, LOKALNE POSEBNOSTI

Mirjana Nastran Ule: Mladi v digitalnem svetu kot znanilci prihodnosti	304
Saša Kek: Z digitalizacijo razširjamo prostor vključevanja občank in občanov	313
Maja Bogataj Jančič: Izzivi digitalizacije, velepodatkov in umetne inteligence	322
Matija Cankar: Digitalizacija razširja možnosti občanskega raziskovanja	328
Miran Hladnik in Jernej Polajnar: Wikimedija in lokalno raziskovanje	332

Milena Miklavčič: Od pripovedovanja, klicarjev in tovarniške sirene k virtualnim informacijam	341
Matjaž Eržen: Imam internet, zakaj bi sploh hodil v knjižnico?	353
Matic Mlinar: Digitalni nomad v Žireh	358
Maja Justin Jerman: Digitalna predstavitev žirovske identitete – intervju s podjetnikom Valentinom Jesenkom	362
SOBIVANJE RAZLIČNOSTI ZA BOLJŠI JUTRI	
Zdravko Mlinar: Toni Žakelj – Iskanje poti iz teme k svetlobi (zamejeni svet oslepelega)	367
Andreja Ferreira: Razlike nas bogatijo: družina Ferreira	375
Zdravko Mlinar: Javno razkrivati težave in priznavati dosežke – intervju z Jožico Kacin	381
Milena Miklavčič: Z zaupanjem razkrivati prikrito	390
Spomenka Hribar: Kako je danes vse drugače!	406
Mirjana Nastran Ule: Emancipacija žensk in njihova vloga v ustvarjanju znanja	414
Roman Rener: Omogočanje mobilnosti starejših in invalidov v občini Žiri	420
Gabrijel Kavčič: K opolnomočenju vernikov in strpnosti do različnega	434
»ŽIRI PO VSEM SVETU IN VES SVET V ŽIREH?«	
Zdravko Mlinar: Pouk iz Silicijeve doline za Žirovsko kotlino in ves svet	443
Zdravko Mlinar: Osebne izkušnje iz svetovnega središča inovativnosti – intervju z Igorjem Pavlinom	449
Miha Naglič: Žiri – sredi ali na koncu sveta?	455
Milan Kopač: Med lokalnim in globalnim	466
Jure Uršič: Pismo iz Dubaja	471
Barbara Mlakar: Kako se je moj svet širil in krčil	476
DEJAVNIKI IN PODPORA UVELJAVLJANJU OBČANSKEGA RAZISKOVANJA/ ZNANOSTI V SLOVENIJI	
Zdravko Mlinar: Razširjeni projekt Sveta za razvoj pri SAZU	478
Janez Jug: Občansko raziskovanje in občanska znanost kot izziv za vrednotenje znanstvenega delovanja	480
Franci Demšar in Gregor Rebernik: NAKVIS: Delujemo, se pridružujemo in podpiramo	482
Miro Pušnik: Knjižnice kot promotor občanskega raziskovanja	485
Andrej Kohont in Neli Babić: Odpiranje fakultete za občansko sodelovanje: dosežki in ovire	487

Sonja Bezjak in Janez Štebe: Neizkoriščen potencial za občansko raziskovanje: Arhiv družboslovnih podatkov	491
Jožica Puhar: Tudi z lastnimi močmi k prepoznavanju in reševanju izzivov starejših	495
Ana Krajnc: Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje se pridružuje prizadevanjem za občansko raziskovanje	498
Robert Mulej: Zlati kamen za razvojni prodor občin	500
Miran Košpenda: Perspektive občanske znanosti za lokalno samoupravo	505
Rok Šimenc: Z vključevanjem in sodelovanjem lahko razvojno napredujemo	510
Gašper Kleč: Razvojna agencija Sora: ozaveščanje in aktiviranje lokalnih potencialov	513
Rozana Mužica: Inštitut za mladinsko politiko: uveljavljanje mladih v lokalnem okolju	517
Damijan Denac: DOPPS: Prostovoljsko proučevanje ptic in habitatov kot prispevek k občanski znanosti	519
O SPOZNANJIH IN PRIČAKOVANJIH	
Zdravko Mlinar: Izbrani poudarki in izzivi	522
PRILOGE	
Statistični profil občine Žiri	537
Občina Žiri – slovenska občina zdravja 2021!	539
Knjižnica Žirovskega občasnika, knjižna zbirka, knjige 1–27, 1983–2021	542
Gašper Kleč: Priznanje za NEKTEO najbolj učinkovito občino	545
Mojca Vizjak Pavšič: Vsak je lahko znanstvenik po svojih močeh	546
Zdravko Mlinar: Elektronsko pismo Janezu Žaklju	551
POST FESTUM	
Miha Naglič: Razširjanje kroga sodelujočih ni bilo le naša utvara!	553